

MĄDRA
KSIĄŻKA
ROKU

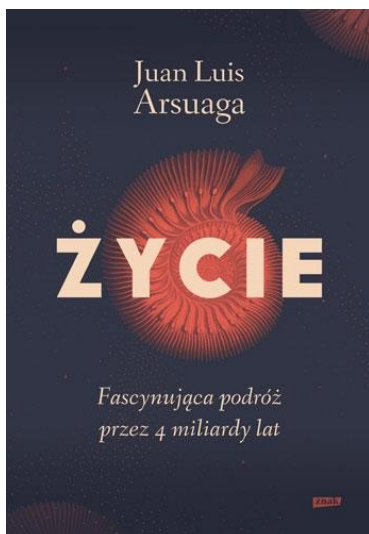
UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

KSIĄŻKI NOMINOWANE W KONKURŚIE

MĄDRA KSIĄŻKA ROKU 2020

KSIĄŻKI DLA DOROSŁYCH

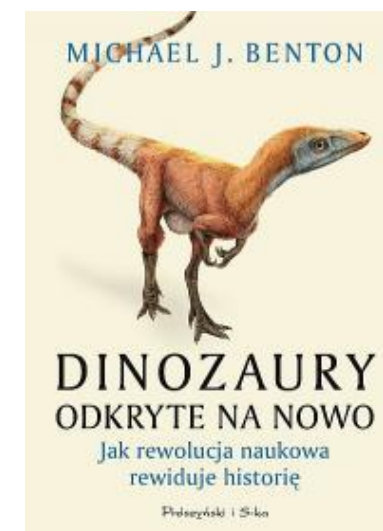

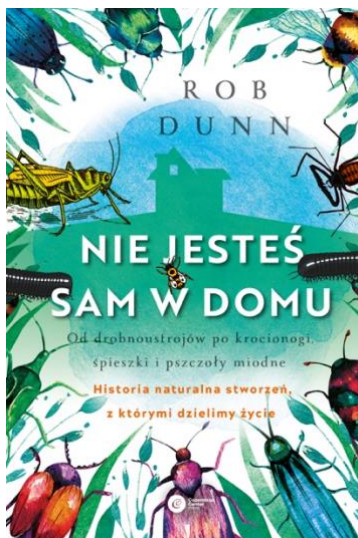
Juan Luis Arsuaga, *Życie. Fascynująca podróż przez 4 miliardy lat*, tłum. Ewa Ratajczyk, Wydawnictwo Znak

Pisanie o tytułowym życiu to nie lada wyzwanie. Juan Luis Arsuaga – doświadczony biolog i paleontolog – nie przestraszył się jednak. Podjął rękawicę i stworzył książkę, która jest nie po prostu kolejną publikacją o ewolucji życia. To książka tak o naukowych faktach, jak i wciąż żywych naukowych debatach w łonie biologii i paleontologii. Warto po nią sięgnąć i wybrać się w fascynującą podróż przez 4 miliardy lat!

Michael J. Benton, *Dinozaury odkryte na nowo. Jak rewolucja naukowa rewiduje historię*, tłum. Andrzej Hołdys, Wydawnictwo Prószyński i S-ka

Kogóż z nas w dzieciństwie nie fascynowały dinozaury? U mało kogo ten pacholęcy zachwyty przełożył się na wykonywane w dorosłości zajęcia, ale kolejne części Parku jurajskiego pokazują, że te dawno wymarłe gady nadal budzą zainteresowanie. Na szczęście z marzeń o paleontologii nie zrezygnował Michael Benton, który sam walczył przyczynił się do poszerzenia naszej naukowej wiedzy o dinozaurach i innych dawno wymarłych zwierzętach. A dzięki swoim książkom tak dla dzieci, jak i dorosłych równie skutecznie popularyzuje tę wiedzę.

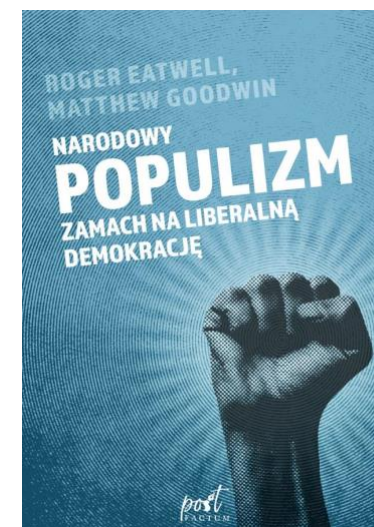

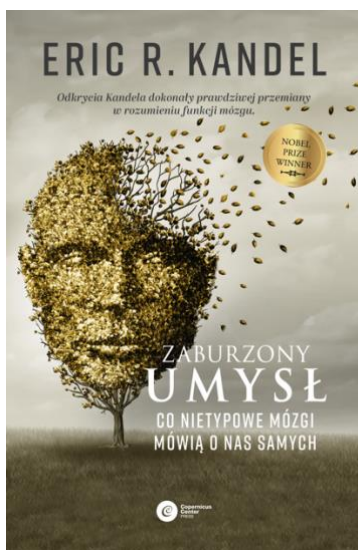
Rob Dunn, *Nie jesteś sam w domu*, tłum. Krzysztof Skonieczny, Wydawnictwo CPress

Czy Kevin, główny bohater popularnego filmu, którym katowani jesteśmy każdego roku w okresie świątecznym rzeczywiście był w domu sam? Nie, nie jest to wcale wstęp do jakiejś teorii spiskowej czy omówienia wskazującego rzeczy, których nie zauważyliście podczas żadnego z kilkunastu dotychczasowych seansów. W *Nie jesteś sam w domu* Robert Dunn, profesor Uniwersytetu Stanowego Karoliny Północnej pokazuje, że w naszych domach nigdy nie jesteśmy naprawdę sami. Wraz z nami żyją w nich bowiem niezliczone bakterie, grzyby, owady i stawonogi. O nich właśnie opowiada ta książka.

Roger Eatwell, Matthew Goodwin, *Narodowy populizm. Zamach na liberalną demokrację*, tłum. Witold Kurylak, Wydawnictwo Post Factum

W 1992 roku Francis Fukuyama opublikował słynną książkę *Koniec historii i ostatni człowiek*, w której przekonywał, że upadek komunizmu i rozprzestrzenianie się liberalnej demokracji – najdoskonalszego systemu politycznego wymyślonego przez człowieka – to początek kresu procesu historycznego. Każdy, kto żyje w roku 2020, wie, że „marsz” liberalnej demokracji został zatrzymany. Sukcesy Donalda Trumpa w USA, Recepta Erdogana w Turcji, Partii Fidesz na Węgrzech czy kampanii probrexitowej – pokazują, że sławiony przez Fukuyamę ustrój państwa jest w odwrocie. Dlaczego? W Narodowym populizmie Roger Eatwell i Matthew Goodwin stawiają swoją diagnozę. Diagnoza jest zaś zawsze pierwszym krokiem ku leczeniu...

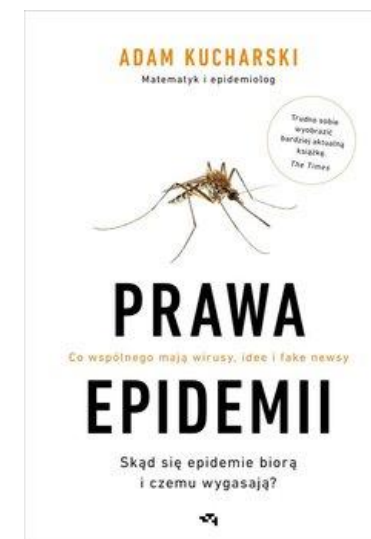

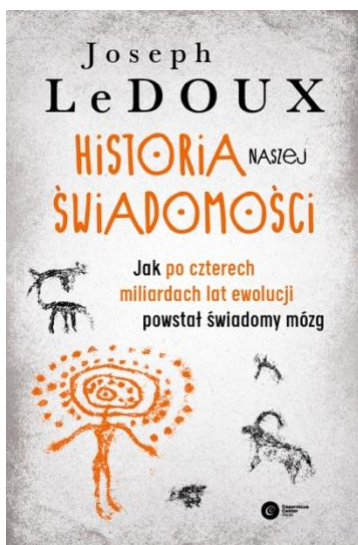
Eric R. Kandel, *Zaburzony umysł. Co nietypowe mózgi mówią o nas samych*, tłum. Dariusz Rossowski, Wydawnictwo CPress

Czy choroba może wyjaśnić, czym jest zdrowie? Czy możemy opisać, jak działa mechanizm, oceniając, co się w nim zepsuło? Czy wystarczającym będzie zwyczajne odwrócenie porządków i definiowanie zjawiska poprzez jego przeciwieństwo? Może i nie zawsze odnosi to zamierzony skutek, ale dla prób zrozumienia funkcjonowania naszego mózgu takie podejście zdziałało cuda. Najlepiej wie o tym Eric Kandel, który poświęcił całe swoje życie zrozumieniu wewnętrznych mechanizmów pracy mózgu oraz motywacji ludzkiego zachowania. Teraz swoją wiedzę dzieli się z nami w *Zaburzonym umyśle*.

Adam Kucharski, *Prawa epidemii. Skąd się epidemie biorą i czemu wygasają*, tłum. Jowita Maksymowicz-Hamann, Grupa Wydawnicza Relacja

Trudno wyobrazić sobie bardziej aktualną książkę niż *Prawa epidemii* Adama Kucharskiego. W obecnej sytuacji to wręcz lektura obowiązkowa. Dzięki niej dowiedzieć można się, czym w ogóle jest epidemiologia i jakimi metodami się posługuje, by modelować rozprzestrzenianie się różnych chorób. Zrozumiemy również, dlaczego epidemie i pandemie różnych chorób mają tak różnicowany przebieg. Co zaskoczy niejednego czytelnika, nie jest to jednak książka tylko o chorobach zakaźnych. Kucharski pokazuje w niej, że tych samych metod używa się w ekonomii, kryminologii czy badaniu rozprzestrzeniania się idei, memów i fakenewsów.

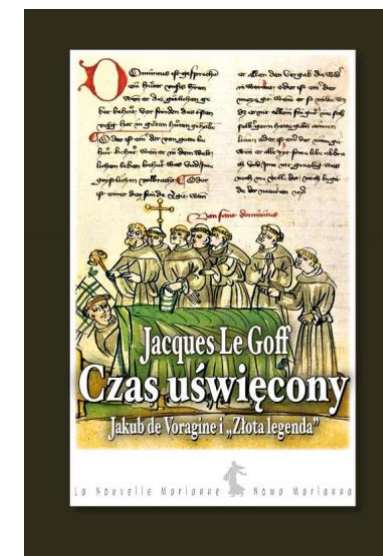

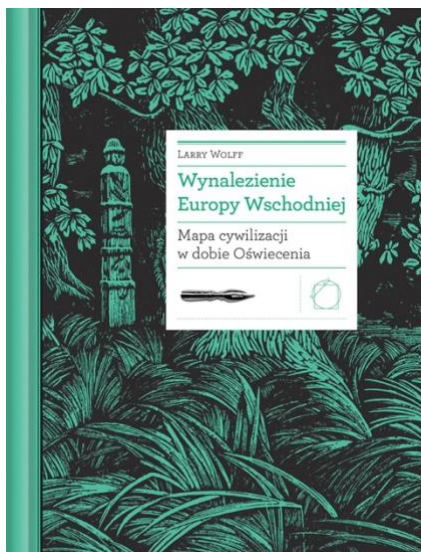
Joseph LeDoux, *Historia naszej świadomości. Jak po czterech miliardach lat ewolucji powstał świadomy mózg*, tłum. Anna Binder, Marek Binder, Wydawnictwo CCPress

Czym jest świadomość i skąd się wzięła? Wszyscy zgodzą się chyba, że jest to obecnie jedno z najważniejszych pytań stawianych nauce. W swojej monumentalnej książce weteran neurobiologii Joseph LeDoux przekonuje, że zrozumieć to można jedynie przyglądając się ewolucji życia. Nasze mózgi powstały przecież w jej wyniku. Aby je więc zrozumieć przyjrzeć musimy się ich przeszłości i dogłębnie przeanalizować zachowanie nawet najprostszycy organizmów. W gruncie rzeczy bowiem, musiały one zmagać się z tymi samymi problemami, które napotykamy my.

Jacques Le Goff, *Czas uświęcony Jakub de Voragine i „Złota Legenda”*, tłum. Barbara Szczepańska, Oficyna Wydawnicza Volumen

Nieodzowną cechą piśmiennictwa Le Goffa jest obrany przez niego specyficzny styl, będący swoistym połączeniem eseju naukowego i klasycznej pracy historycznej. Sprawia on, że kolejne pokolenia czytelników sięgają po jego twórczość także dla przyjemności obcowania z literaturą na najwyższym poziomie. Le Goff swoimi dokonaniem naukowymi osobiście dał wyraz głoszonemu przekonaniu, że o historii należy opowiadać w sposób zajmujący, z niewymuszoną erudycją prowadząc odbiorcę przed niejednokrotnie zawile meandry średniowiecznego świata. Niewątpliwie *Czas uświęcony* stanowi pod względem literackim jedno z najwybitniejszych dzieł zmarłego w 2014 r. francuskiego mediewisty.

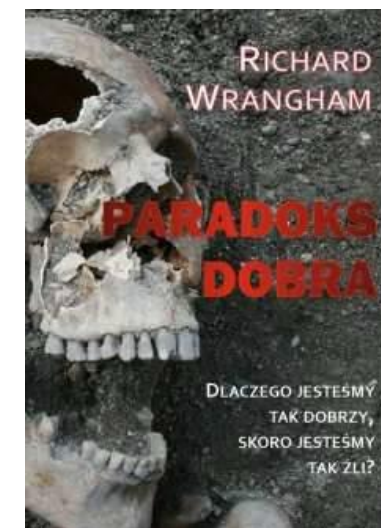

Larry Wolff, *Wynalezienie Europy Wschodniej. Mapa cywilizacji w dobie Oświecenia*, tłum. Tomasz Bieroń, Wydawnictwo MCK

Skąd właściwie wziął się podział na Europę Zachodnią i Wschodnią? Jak I Rzeczpospolitą postrzegali inni Europejczycy? Lektura *Wynalezienia Europy Wschodniej* może być gorzką pigułką, którą przełknąć musi każdy Polak wychowany na micie przedmurza chrześcijaństwa i wielkości „republiki szlacheckiej”. Dzięki Wolffowi zapoznać się możemy z procesem kształtowania stereotypów na temat naszego kraju i równocześnie krytyczniej niż do tej pory spojrzeć na naszą historię.

Richard Wrangham, *Paradoks dobra. Dlaczego jesteśmy tak dobrzy, skoro jesteśmy tak źli?*, tłum. Piotr J. Sz wajcer, CiS

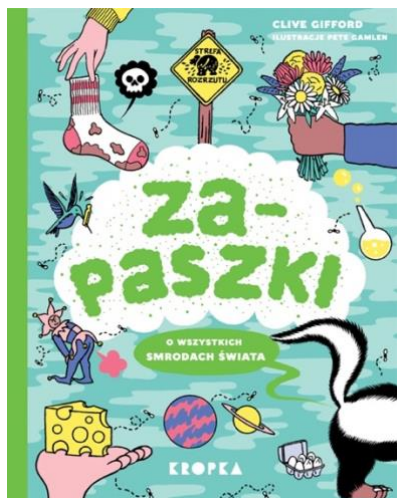
Człowiek jest w zasadzie udomowioną małpą. Szokująca teza? Może i tak, ale właśnie do tego przekonać próbuje nas w *Paradoksie dobra* Richard Wrangham. Ale zaraz, zapytacie, skoro zostaliśmy udomowieni, kto mógł to zrobić? Poważny brytyjski prymatolog wcale nie twierdzi, że rękę przyłożyli do tego kosmici czy jakiś ponadnaturalny byt. Przedstawia natomiast wnikliwie dowody oraz przesłanki wskazujące na to, że udomowiliśmy się sami i tłumaczy, jak mogło do tego dojść.

KSIĄŻKI DLA DZIECI

Clive Gifford, Pete Gamlen (ilustracje), *Zapaszki. O wszystkich smrodach świata*, tłum. Adam Pluszka, Wydawnictwo Kropka

To książka, która przeprowadzi dziecko przez wszystkie nieprzyjemne wonie świata. Poda przyczyny ich powstawania i reakcje, jakie temu towarzyszą; zaprezentuje kontekst historyczny, a nawet kulturowy. Pod płaszczykiem dziecięcej fascynacji słowem „fuj!” przemyci całe mnóstwo rzetelnej wiedzy. *Zapaszki* to prawdziwe kompendium niemiłych aromatów!

Joanna Guszta, Przemek Liput (opracowanie graficzne), *Miasto Potwór*, Wydawnictwo Kropka

To, w jakiej okolicy mieszkamy naprawdę ma znaczenie: czy otaczają nas parki, klomby i place zabaw, czy ponury zgiełk zatłoczonych ulic. Czy blisko nas kwitnie życie sąsiedzkie, sklepy osiedlowe i lokalne kawiarnie, czy nasze miasto podzielone jest wyłącznie na gwarne centrum oraz masowe „sypialnie” na obrzeżach? Młodzi czytelnicy, którzy zapoznają się z treścią *Miasta Potwora* rozumieją, że nasze otoczenie wpływa na to, jak żyjemy i czy jesteśmy szczęśliwi. Przekonają się także, że na wygląd i charakter miasta możemy wpływać również my sami.

MĄDRA
KSIĄŻKA
ROKU

PORADY
EKSPERTÓW WWF

ZILUSTROWANE
ANDRZEJ
RYSZE

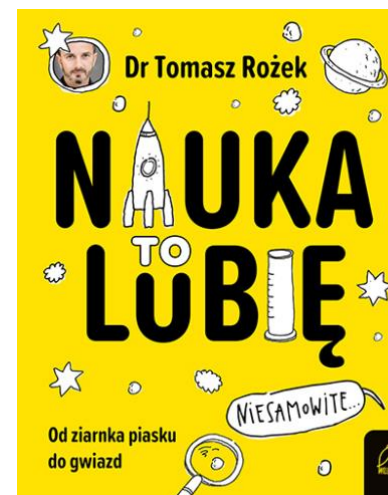
Prószynski i S-ka

Opracowanie zbiorowe, **12 sprytnych sposobów, jak ocalić nasz świat**, tłum. Adam Tuz, Wydawnictwo Prószyński i S-ka

Los naszej planety jest bliski wielu młodym ludziom. Niestety, często nie wiedzą oni, jak w praktyce mogą wesprzeć dobro Ziemi albo przytłacza ich ogrom działań, które należałoby podjąć lub ilość przyjemności, z jakich musieliby zrezygnować. To właśnie do nich kierowana jest ta pozycja książkowa, która w lekki i zabawny sposób mówi o codziennych, drobnych działaniach, które mogą naprawdę ocalić świat.

Tomasz Rożek, *Nauka. To lubię. Od ziarnka piasku do gwiazd*, Wydawnictwo Wilga

Czy wydmy potrafią śpiewać? Od czego zależy kształt piorunów? Kto skonstruował najprecyzyjniejszy zegar na świecie? Dlaczego gorąca woda zamarza szybciej niż zimna? Przyznajcie się, zawsze się nad tym zastanawialiście, ale wstydziście się zapytać... Teraz dzięki Tomkowi Rożkowi poznacie odpowiedzi nie tylko na te nurtujące was pytania, ale nawet na takie, których nie przyszło wam do głowy zadać. *Nauka - to lubię* to książka rodzinna – dla ciekawego świata czytelnika w każdym wieku.

MĄDRA
KSIĄŻKA
ROKU

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Joanna Tosik, Magdalena Tosik, Nikodem Pręgowski (ilustracje), *Średniowieczny Toruń. Instrukcja*, Wydawnictwo Na przykład

Średniowiecze to nie tylko rycerze i damy. To również gwarne ulice, wonne rynki, hałaśliwe zwierzęta i ludzie zajęci swoimi fascynującymi profesjami. Średniowieczne miasta naprawdę tętniły życiem! Takim samym życiem tętni publikacja o Toruniu. Przybliżyła ona dawne realia miasta w sposób barwny, interaktywny i wciągający, przekazując jednocześnie solidną dawkę wiedzy.